

Meerjarenagenda Aan de slag in Zeeland 2021-2025

Meerjarenagenda Aan de slag in Zeeland 2021- 2025

Auteurs:

Dr. Jitske van Popering-Verkerk
Dr. Iris Casteren van Cattenburch
GovernEUR/Erasmus Universiteit Rotterdam

In opdracht van:

Aan de slag in Zeeland/centrumgemeente
Goes

Projectpartners:

De dertien Zeeuwse gemeenten, UWV, werk(gevers)servicepunten, Provincie Zeeland, sociale werkbedrijven, Leerwerkloket, Regionale Bureau's Leerlingzaken, onderwijsinstellingen (zoals Scalda, HZ University of Applied Sciences, University College Roosevelt en Zeeuwse Stichting Maatwerk), Euregio Scheldemond, werkgevers en werknemers (zoals VNO-NCW Brabant Zeeland en de vakbonden).

Fotocredits:

Unsplash.com

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Trends en ontwikkelingen	4
Zeeuwse samenwerking rond de arbeidsmarkt	4
Ambitie: een werkende samenleving	6
Onze ambitie samengevat	6
Drie focusthema's	6
Hoe gaan we onze ambitie realiseren?	7
Veerkrachtige arbeidsmarkt	9
Focusthema: veerkrachtige arbeidsmarkt	10
Fiche: mobiliteit van-werk-naar-werk	11
Fiche: Zeeland maakt werk van...	12
Inclusieve arbeidsmarkt	13
Focusthema: inclusieve arbeidsmarkt	14
Fiche: verkleinen mismatch en afstand tot de arbeidsmarkt	15
Fiche: Leven Lang ontwikkelen	17
Bovenregionale arbeidsmarkt	18
Focusthema: bovenregionale arbeidsmarkt	19
Fiche: mobiliteit en vervoer	20
Fiche: experimenteerregio Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit	21
Waarde(n) van samenwerking	22
Bijlagen	23
Bijlage 1. Verantwoording	23

Inleiding

Trends en ontwikkelingen

De Zeeuwse potentiële beroepsbevolking bestaat uit 283.000 personen en is sterk vergrijsd in vergelijking met andere Nederlandse provincies. De grootste opgave op de Zeeuwse arbeidsmarkt is krapte. Er zijn veel openstaande vacatures in sectoren die het hart vormen van de Zeeuwse economie, waaronder techniek, zorg, onderwijs en horeca. Tegelijkertijd met deze krapte is er ook een groep langdurig werkzoekenden. Er is daarmee een mismatch tussen de vraag van werkgevers en het aanbod van personeel.

Dat het coronavirus gevolgen heeft voor de economie en de arbeidsmarkt is helder. Hoe groot de impact op de arbeidsmarkt precies is, is nog onduidelijk. Voor 2021 wordt een sterk herstel van de arbeidsmarkt verwacht. De Zeeuwse knelpuntsectoren zullen ook in 2021 opnieuw tekorten gaan ervaren op de arbeidsmarkt mede als gevolg van demografische ontwikkelingen, en bewegingen zoals de energietransitie en digitalisering.

Zeeuwse samenwerking rond de arbeidsmarkt

Een goede samenwerking is een randvoorwaarde voor een florerende arbeidsmarkt. De afgelopen tien jaar is stapsgewijs de Zeeuwse samenwerking rond arbeidsmarkt vraagstukken gegroeid in 'Aan de slag in Zeeland'. Deze groei is organisch verlopen, waarbij per thema steeds is gekeken hoe Aan de slag in Zeeland faciliterend en ondersteunend kan zijn. Hoewel gemeenten, sociale partners, onderwijsinstellingen en werkgevers elkaar steeds vaker opzoeken en er gezamenlijke initiatieven worden opgetuigd, is er behoefte aan meer verbinding en overzicht van waaruit concrete doelen en acties kunnen worden opgepakt (zie kader procesopdracht). Daarom is deze meerjarenagenda opgesteld, met medewerking van de betrokken partners. Deze agenda is van en voor de 13 Zeeuwse gemeenten en aangesloten partijen, en besproken door deze partijen in het Overleg Zeeuwse Overheden Arbeidsmarkt. In de periode 2021-2025 is deze agenda een ijkpunt om de juiste activiteiten in te zetten en toekomstige kansen strategisch te benutten. Bij de uitvoering van deze agenda blijft Aan de slag in Zeeland in het Zeeuwse krachtenveld een verbindende rol spelen.

Procesopdracht Meerjarenagenda Aan de slag in Zeeland Vastgesteld in december 2020

De afgelopen jaren zijn in toenemende mate taken aan de arbeidsmarktregio's toebedeeld, vanuit de constatering dat het efficiënter is om deze op regionaal niveau te organiseren. Daarnaast vragen de huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt om bundeling van krachten. Hierdoor is de behoefte vastgesteld om de ketens van samenwerking in de arbeidsmarktregio Zeeland tegen het licht te houden en te versterken.

De volgende doelstellingen worden conform de projectopdracht nagestreefd: Het ontwikkelen van een meerjarige agenda voor de arbeidsmarktregio Zeeland, met heldere duiding van taken, rollen en samenwerkingsrelaties van publieke en private partijen die hier een verantwoordelijkheid in hebben of willen nemen; het integreren van lopende initiatieven in deze visie; en het op grond hiervan komen tot een jaarlijkse agenda, het vaststellen van Zeeuwse targets, en het faciliteren en borgen van de hiervoor noodzakelijke ondersteuningsstructuur. Het doel is om te komen tot een attractieve agenda en een gedeelde opgave van ketenpartners, om de match van werkzoekenden en werkgevers op de lange en korte termijn zo goed mogelijk te faciliteren en te borgen.

Ambitie: een werkende samenleving

Brede welvaart in een werkende samenleving: dat is de ambitie van Zeeland voor de meerjarenagenda Aan de slag in Zeeland 2021 - 2025.

Voor die ambitie gaan de 13 Zeeuwse gemeenten en aangesloten partijen de komende jaren samen aan de slag in Zeeland.

Onze ambitie samengevat

Werk en arbeid dragen bij aan de welvaart in Zeeland. Brede welvaart is de kwaliteit van leven in het hier en nu, in het leven van latere generaties en van mensen elders in de wereld (CBS, 2020). Op welvaart zijn veel factoren van invloed en één van deze factoren is arbeid. Welvaart in een **werkende samenleving**: dat is de ambitie van Zeeland voor de meerjarenagenda Aan de slag in Zeeland 2021 - 2025.

Voorliggend document is de concrete en adaptieve meerjarenagenda.

Concreet omdat we onze doelen ook daadwerkelijk willen realiseren.

Adaptief omdat we willen kunnen inspelen op situaties die zich voordoen; een periode van meerdere jaren laat zich immers niet van tevoren voorspellen.

Drie focusthema's

Om te komen tot brede welvaart in een werkende samenleving willen we in Zeeland:

1. een **veerkrachtige arbeidsmarkt**. Want de wereld om ons heen verandert in rap tempo. Niet alleen heeft dit impact op onze samenleving, maar ook op de wereld van werk. Op de korte termijn betekent de coronacrisis voor veel werkenden dat hun werk verandert, en dat sommigen zelfs hun baan, opdrachten of onderneming verliezen. Op de langere termijn hebben andere maatschappelijke ontwikkelingen impact op de arbeidsmarkt. Zoals de groei van digitalisering en robotisering, die sommige banen overbodig maakt, en andere juist creëert. Of de vergrijzing van de samenleving, die leidt tot hogere uitgaven voor de zorg, waardoor we langer moeten doorwerken om onze welvaart zeker te stellen. Om die ontwikkelingen het hoofd te bieden, hebben we veerkracht nodig: het vermogen om op een schok te anticiperen, deze te incasseren, ervan te herstellen – en om uiteindelijk sterker en beter te worden. Anticiperen doen we door alert te zijn op de opgaven, die de ontwikkelingen met zich meebrengen. Een veerkrachtige arbeidsmarkt gaat ook over sectoren. Als het werk in een sector afneemt, maar in de andere juist toeneemt, dan willen we ervoor zorgen dat mensen een overstap kunnen maken. Geen afstap van de arbeidsmarkt, maar een overstap naar een andere functie in een andere sector. Van werk naar werk.
2. een **inclusieve arbeidsmarkt** die openstaat voor iedereen, en waaraan iedereen mee kan doen. Jongeren en ouderen, praktijkgeschoolden en theoretisch-geschoolden, statushouders en arbeidsmigranten, en mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Daarvoor zijn al veel initiatieven genomen. Toch

staat er in Zeeland, ondanks alle inspanningen van de afgelopen jaren, nog een grote groep werkzoekenden aan de kant: mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Er is sprake van een mismatch: er is tekort aan personeel, terwijl er toch zoveel mensen nog werk zoeken. We willen de oorzaken van deze mismatch aanpakken en de afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen. Daarom willen we ook dat mensen zich een leven lang ontwikkelen. Dat biedt flexibiliteit en zekerheid aan werkgevers en werknemers. En dat leidt tot een arbeidsmarkt die de ruimte geeft aan mensen om nieuwe kennis op te doen en zich nieuwe vaardigheden eigen te maken, over de sectoren en bedrijfsgrenzen heen. Dat betekent ook: nog meer gerichte samenwerking met het onderwijs, met de werkgevers, en tussen de opleidingsniveaus.

3. een **bovenregionale arbeidsmarkt**. In Zeeland is die behoefte direct voelbaar. Want de Zeeuwse arbeidsmarkt is nauw verbonden met Vlaanderen in het zuiden, met West-Brabant in het oosten en met Rotterdam in het noorden. Werk en arbeid beperkt zich niet tot grenzen. Samenwerking met Vlaanderen en met andere Nederlandse regio's willen we vergemakkelijken. Mobiliteit en vervoer willen we vergemakkelijken, zodat werkzoekenden ook op grotere afstand, binnen Zeeland of in de omliggende regio's, een baan kunnen vinden. En we denken verder over de grens. In de horeca en de landbouw bijvoorbeeld maakt Zeeland dankbaar gebruik van seizoenarbeiders: arbeidsmigranten die de piek in het werk in periodes opvangen.

Hoe gaan we onze ambitie realiseren?

De meerjarenagenda Aan de slag in Zeeland is van en voor de 13 Zeeuwse gemeenten en aangesloten partijen. Want een welvaart in een werkende samenleving is een ambitie die je alleen samen kunt bereiken. Dat betekent niet alleen samen praten over mooie vergezichten. Het betekent vooral: samen de schouders eronder. Samen aan de slag met concrete projecten die stapsgewijs bijdragen aan de realisatie van welvaart in een werkende samenleving.

Om tot die concrete projecten te komen, bevat de meerjarenagenda een figuurlijke 'kapstok' met de drie focusthema's waarlangs we onze meerjarenagenda gaan realiseren (zie figuur voor illustratie, zie tekstbox voor onderbouwing). Aan elk van die drie focusthema's kunnen we projecten 'ophangen', voor een korte of langere periode. De drie focusthema's bieden ook ruimte voor nieuwe projecten, die met het voortschrijden van de tijd worden bedacht en ontwikkeld.

Selectie van projecten

De projecten in deze meerjarenagenda zijn gebaseerd op de gesprekken met de betrokken partijen bij de Zeeuwse arbeidsmarkt (zie bijlage 1 voor de verantwoording). Als criteria voor selectie van nieuwe projecten waren de volgende vragen leidend:

1. Wat gebeurt er al rond dit focusthema van de meerjarenagenda? En kan dit concrete project daaraan meerwaarde toevoegen?
2. Welke randvoorwaarden zijn er om dit project te laten slagen?
3. Zijn er voldoende partijen enthousiast voor een daadwerkelijke bijdrage aan realisatie van het project? Is er een *'coalition of the willing'* en waaruit bestaat die?
4. Wie is de 'eigenaar', dus eindverantwoordelijke trekker van het project?

De projecten onder de focusthema's zijn uitgewerkt in 'fiches', waarin concreet wordt beschreven:

- Doel – aan welk doel draagt het project bij?
- Agenda – hoe wordt dat doel bereikt, wat gaat er wanneer gebeuren?
- Coalitie – welke coalitie van partijen gaat hiermee aan de slag?

De drie focusthema's zorgen voor ordening en overzicht. Daarnaast biedt de concentratie van projecten rond een relevant en actueel focusthema de mogelijkheid om te leren van wat er goed of minder goed gaat, en op te schalen zodra het kan. Zo maken we onze ambitie – een brede welvaart in een werkende samenleving – manifest.

veerkrachtige arbeidsmarkt

Veerkrachtige arbeidsmarkt

Focusthema: veerkrachtige arbeidsmarkt

De Nederlandse arbeidsmarkt is, vergeleken met andere landen, een zeer flexibele arbeidsmarkt, met een hoge arbeidsparticipatie en met relatief kleine inkomensverschillen. Maar ook een arbeidsmarkt waar, ondanks de lage werkloosheid, nog te veel mensen langs de kant staan. Hoofddoel van dit focusthema is het voorkomen van werkloosheid door het faciliteren van mobiliteit van werk naar werk: we willen voorkomen dat mensen 'op de bank' komen te zitten, en hen **van werk naar werk** begeleiden.

Tegelijkertijd staan we de komende jaren voor grote maatschappelijke uitdagingen, waar het 'alle hens aan dek' geblazen is. Daarbij zijn alle arbeidskrachten nodig.

Met een veerkrachtige arbeidsmarkt willen we werkloosheid voorkomen. Dit vraagt van het onderwijs om op te leiden tot banen waar vraag naar is. Het vraagt van werkgevers om hiervoor input aan het onderwijs te geven en om voor de eigen medewerkers een leven lang ontwikkelen mogelijk te maken. De overheid stimuleert en faciliteert dit proces.

De uitdagingen van een veerkrachtige arbeidsmarkt zien we in verschillende sectoren en thema's. Denk aan de grote opgaven rond het veranderende klimaat en de uitdaging om goede zorg te kunnen blijven bieden. Of denk aan de tekorten die we zien in de techniek en horeca. We werken aan een veerkrachtige arbeidsmarkt door te anticiperen op ontwikkelingen rond een thema of trends en concrete oplossingen te bieden waarmee we verschil kunnen maken. Met grote maatschappelijk revenuen. Want we pakken niet alleen grote opgaven aan, maar creëren daarmee ook werk. De projecten die we onder dit focusthema uitvoeren, zien we als plannen '**Zeeland maakt werk van...**': een doelgerichte, hands-on aanpak voor een specifieke sectorale en thematische opgave die visie en samenwerking van veel partijen vraagt.

focus

Fiche: mobiliteit van-werk-naar-werk

Het eerste fiche onder dit focusthema is **Mobiliteit van-werk-naar-werk**. Door mensen hulp te bieden voor zij in een uitkering belanden, kan de kans op langdurige werkloosheid en afnemende kansen op de arbeidsmarkt verkleind worden. Dit vraagt een nauwe verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt, waarbij mogelijkheden voor bij- of omscholing cruciaal zijn.

Het voorkomen van werkloosheid ligt in het hart van de missie van Aan de slag in Zeeland, UWV, werkgeversservicepunten (afgekort als WSP's), Sociale Werkvoorziening-bedrijven (afgekort als SW-bedrijven) en gemeenten. In reactie op de coronacrisis en gefinancierd vanuit het 3^e steun- en herstellepakket, is een mobiliteitsteam ingericht. Voor de komende jaren is dit een cruciale stap als het gaat om mobiliteit van-werk-naar-werk. In 2021 wordt het Zeeuws Mobiliteitsteam verder geoperationaliseerd. Een menukaart met daarin het onderwijsaanbod is het hoofdingrediënt om de mobiliteit van-werk-naar-werk te ondersteunen en te vergemakkelijken.

Deze extra inzet op de mobiliteit van-werk-naar-werk met het mobiliteitsteam raakt ook aan de bestaande organisaties en teams die werken aan dienstverlening. Goede afstemming met deze bestaande organisaties en teams is een belangrijke randvoorwaarde. De evaluatie van Perspectief op werk (waaronder de bestuursopdracht werkgeversdienstverlening), mogelijke wetswijzigingen en de eigen ambities zullen de komende jaren aanleiding zijn om regelmatig te kijken of de dienstverlening optimaal ingericht is. Met het Zeeuws Mobiliteitsteam bouwen we in samenwerking aan de dienstverlening waarin de werknemer, die van-werk-naar-werk wil komen, centraal staat. Dit kan uiteindelijk helpen om de dienstverlening en de daarvoor ingerichte infrastructuur verder te optimaliseren.

Fiche: mobiliteit van-werk-naar-werk		
Doel	Agenda	Coalitie
Meer mensen van-werk-naar-werk begeleiden door het versterken van de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt.	Stap 1. Start mobiliteitsteam met menukaart (juli 2021) Stap 2. Eind 2021 tussentijdse evaluatie voor jaarplan en begroting 2022 Stap 3. Evaluatie juli 2022 en advies over (structureel) vervolg Meerjarig: In samenwerking dienstverlening verder optimaliseren	Trekkers op basis van gelijkwaardigheid: UWV, vakbonden, VNO-NCW Brabant Zeeland, WSP's, centrumgemeente Goes en Aan de slag in Zeeland (faciliterend, verbindend). Betrokken partijen: onderwijsaanbieders (Scalda, Hoornbeeck, Hogeschool Zeeland, e.a.), uitzendbureaus, Regionale Bureaus Leerlingzaken, Leerwerkloket

Fiche: Zeeland maakt werk van...

Het tweede fiche onder dit focusthema is: **Zeeland maakt werk van...** Het is een fiche dat gericht is op sectorspecifieke arbeidsmarkt vraagstukken. De arbeidsmarkt verschilt per sector en partijen in de sector, zowel bedrijven als vertegenwoordigende organisaties, pakken dit zelf op. Zij zien zichzelf als trekker en eigenaar. Daarbij komen de sectorpartijen soms vraagstukken tegen waarin ze de verbinding zoeken met Aan de slag in Zeeland. Gerichte samenwerking rond een sectorspecifieke vraag, draagt bij aan een veerkrachtige Zeeuwse arbeidsmarkt.

Met het fiche 'Zeeland maakt werk van...' nodigen sectoren Aan de slag in Zeeland uit om vanuit de sectorale arbeidsmarkt opgave de verbinding te zoeken. Het fiche vormt ook een plek om mogelijke vervolgtacties te formuleren. Op dit moment spelen in drie specifieke sectoren vragen in relatie tot Aan de slag in Zeeland:

- Energietransitie; de energietransitie brengt veel werk met zich mee. Nu al vertraagt de realisatie door een tekort aan arbeidskrachten. Dit tekort biedt tegelijkertijd kansen om jong talent aan Zeeland te verbinden en werkzoekenden op te leiden. Partijen zoals installatiebedrijven, VNO-NCW Brabant Zeeland, onderwijsinstellingen (waaronder Scalda en Joint Research Center), provincie Zeeland (Human Capital Agenda

energietransitie), gemeenten (waaronder Tholen, Borsele) en het UWV gaan hierover het gesprek aan.

- Horeca en toerisme; voor de coronacrisis is gekeken hoe de sector horeca en toerisme versterkt kan worden in het hospitality pact. De coronacrisis heeft grote impact op deze sector, tegelijkertijd waren er voorheen grote tekorten en wordt gezocht naar mogelijkheden voor meer duurzaam werk in deze sector. Partijen zoals Toeristisch Ondernemend Zeeland, Hogeschool Zeeland, toeristische gemeenten (waaronder Sluis, Veere), onderwijsinstellingen (waaronder Scalda) en het UWV gaan hierover het gesprek aan.
- Zorg; de zorgsector heeft met het 'Deltaplan Arbeidsmarkt zorg en welzijn Zeeland 2.0' een ambitieus plan neergelegd met als doel de zorgkloof tussen zorgvraag en arbeidsmarkt met 50% te dichten. De partijen rond het Deltaplan 2.0 verbinden dit graag aan Aan de slag in Zeeland.

De eerste stap rond dit fiche is het aangaan van het gesprek met de partijen over deze drie sectorspecifieke arbeidsmarkt vraagstukken. Afhankelijk daarvan kunnen al dan niet vervolgtacties worden afgesproken, waarbij het trekkerschap bij de sector ligt. Gedurende de looptijd van de meerjarenagenda blijven we alert op actuele vragen vanuit de Zeeuwse sectoren.

Fiche: Zeeland maakt werk van...

Doel	Agenda	Coalitie
Jong talent en werkzoekenden kansen bieden in Zeeuwse sectoren, en tegelijkertijd de arbeidsmarkt sectorgericht veerkrachtiger maken.	Stap 1. Gesprek over arbeidsmarkt vragen in sectoren zorg, energie, en horeca en toerisme. Mogelijk vervolg: afspraken over vervolgtacties Meerjarig: alertheid op actuele sectorspecifieke vragen.	Wisselend per sector: werkgevers en vertegenwoordigers van sector (trekker), Zeeuwse gemeenten, UWV en WSP's, onderwijsinstellingen, provincie Zeeland (Human Capital Agenda's), Aan de slag in Zeeland (faciliterend, verbinder) <i>Noot: De sectoren hiervoor genoemd vragen Aan de slag in Zeeland hiervoor verkennende gesprekken te initiëren. Daarna kan per sector vervolgstappen en eigenaarschap worden bepaald.</i>

inclusieve arbeidsmarkt

Inclusieve arbeidsmarkt

Focusthema: inclusieve arbeidsmarkt

Mismatch is een grote opgave op de Zeeuwse arbeidsmarkt; er is tekort aan personeel en tegelijkertijd zijn er werkzoekenden. De groep met afstand tot de arbeidsmarkt is groot. Toekomstige ontwikkelingen, zoals robotisering en digitalisering, zullen deze mismatch nog verder vergroten. De doelstelling van dit focusthema is: het aanpakken van de mismatch en de afstand tot de arbeidsmarkt van (langdurig) werkzoekenden verkleinen, en zorgen dat er geen mensen (meer) aan de kant staan. Rond dit focusthema zijn al projecten gestart. Denk aan het project Blik op de Toekomst, waarmee VNO-NCW Brabant Zeeland een brug slaat tussen ondernemers en arbeidsmarktpartners, vaak in samenwerking met het onderwijs. Of het project 'Een arbeidsmarkt voor iedereen in Zeeland' waar kwetsbare werkzoekenden ondersteund en geschoold worden. We willen de aandacht voor deze opgave vergroten en meer projecten ontwikkelen.

Een inclusieve arbeidsmarkt vraagt veel van verschillende partijen. Overheden hebben in beeld welke inwoners aan de kant staan en werken aan het verkleinen van deze afstand. De overheid werkt samen met werkgevers om de arbeidsvraag zo in te richten dat deze deels ook door deze inwoners in te vullen is, dit vraagt inzet van zowel overheden als werkgevers. Het onderwijs investeert in programma's die deze inwoners dichtbij de arbeidsmarkt brengt. Een belangrijke randvoorwaarde hiervoor is dat mensen geholpen worden om de basis op orde te krijgen. Er moet sprake zijn van bestaanszekerheid voordat mensen kunnen participeren, denk aan het aanpakken van woonproblematiek, armoede, schulden en gezondheid.

Er is ook een groep werkenden die in de toekomst kwetsbaar zou kunnen worden. Als werknemer moet je je bewust zijn van het belang om te blijven leren, zowel nieuwe kennis als nieuwe vaardigheden. Het is van belang om deze bewustwording bij werkgevers en werknemers te vergroten.

focus

Fiche: verkleinen mismatch en afstand tot de arbeidsmarkt

Het eerste fiche onder dit focusthema is **Verkleinen mismatch en afstand tot arbeidsmarkt**. In Zeeland staat nog een te grote groep werkzoekenden aan de kant: mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Er is sprake van een mismatch: er is tekort aan personeel terwijl er toch zoveel mensen nog werk zoeken. We gaan meer ondersteuning en maatwerk leveren voor mensen die langdurig in een uitkering zitten: hoe kunnen zij worden geholpen om toch aan betaald of onbetaald werk te komen? Daarbij kijken we niet alleen naar de mogelijkheden van scholing, maar ook naar praktische randvoorwaarden zoals vervoer en persoonlijke ondersteuning.

Voor dit doel lopen er verschillende initiatieven, waaronder:

- Het Team Job Hunting & Job Coaching levert actief kandidaten en personeel. Partners zijn de WSP's, Leerwerkloket en UWV. Het project 'Een arbeidsmarkt voor iedereen in Zeeland' staat aan de basis hiervan. Dit is een Zeeuwsbreed onderdeel van 'Regiodeal Zeeuws-Vlaanderen – Zeeuwen zelf aan zet' dat loopt tot december 2022.
- Steeds meer Zeeuwse gemeenten zijn gestart met het Participatielab. Na Schouwen, Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen, wordt ook op de Bevelanden gekeken of gestart kan worden met het Participatielab. Belangrijke partners in het participatielab zijn de gemeenten, WSP's, Scalda, en SW-bedrijven.
- Orionis is een nieuwe aanpak aan het ontwikkelen om bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt methodisch toe te leiden naar werk. Deze aanpak wordt 'Werken naar Vermogen' genoemd. Hier komt een breed scala van instrumenten aan bod, denk hierbij aan het activeren van mensen, leefstijlcoaching, specifieke trainingen op het gebied van zelfsturing en psychische weerbaarheid en samenwerking met maatschappelijke en zorgorganisaties. Een laatste onderdeel

daarvan is ook dat onderwijs en werkgevers hierbij moeten worden betrokken, omdat praktijkleren maar ook aangepaste banen binnen werkgevers noodzakelijk zijn om deze doelgroep aan het werk te krijgen. Essentieel hierbij: de opbouw van een vertrouwensband tussen de bijstandsgerechtigde en de medewerker, om op die manier het geloof in eigen kunnen tot stand te brengen.

- Gemeente Goes werkt in het kader van het Koersdocument Participatiewet aan een betere verbinding tussen behoeften van mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt en de aanwezige re-integratie instrumenten. Trekker is gemeente Goes, met als partners het WSP, GR de Bevelanden en overige Bevelandse gemeenten
- De WSP's (Zeeland/UWV, Oosterschelderegio, Orionis, Zeeuws-Vlaanderen) zijn het project 'Bedrijfsadvies Inclusieve Arbeidsorganisatie' aan het ontwikkelen: een methodiek waarbij opgeleide analisten binnen bedrijven werkprocessen en functies analyseren, om nieuwe functies te creëren waarop bedrijven mensen kunnen aannemen met een beperking of minder kansen. Bedrijven kunnen het ook gebruiken voor het anders inrichten van hun proces, in het kader van continuïteit bedrijfsvoering. Bij dit project zijn betrokken als partners: VNO-NCW Brabant Zeeland, werkgevers en Leerwerkloket bij omscholing. Doel is: mensen meer kansen bieden om mee te doen op de arbeidsmarkt.
- Het UWV is trekker van het project 'Open Hiring'. Hier draait het om bedrijven/organisaties bereid te vinden om vacatures kenbaar te maken en mensen aan te nemen zonder sollicitatieprocedure; de werknemer bepaalt zelf of hij geschikt is voor de functie. Als partners zijn betrokken: Start Foundation, VNO-NCW Brabant Zeeland, werkgevers en de WSP's.

- Uitzendbureau Randstad heeft het concept Participatie ontwikkeld. Vanuit dit concept wordt met bedrijven gekeken of een passende werkplek aangeboden kan worden aan mensen met een beperking.

Er gebeurt dus al veel. Tegelijkertijd zijn er twee concrete ideeën voor projecten die daar bovenop kunnen bijdragen aan het verder verkleinen van de mismatch op en afstand tot de arbeidsmarkt. Het eerste idee is het ontwikkelen van innovatieve, geschikte vormen van arbeid in samenwerking tussen overheid en werkgevers, specifiek gericht op de werkzoekenden met grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit kan leiden tot lokale pilotprojecten in nauwe samenwerking met de gemeente(n) waarin deze gerealiseerd worden. De eerdergenoemde projecten, zoals 'Bedrijfsadvies Inclusieve Arbeidsorganisatie' van het UWV en de 'Werken naar vermogen' aanpak van Orionis kunnen daarin interessant zijn.

Het tweede is het verder ontwikkelen van persoonlijke en sociale ondersteuning voor deze specifieke doelgroep met grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit ligt niet alleen in opleiding naar werk, maar ook in persoonlijke ondersteuning en ontwikkeling. Dit raakt ook aan het sociaal beleid en de wijze waarop arbeidsmarktbeleid en sociaal beleid beter op elkaar afgestemd kunnen raken. Zodra deze ideeën tot mogelijke projecten leiden, vormen we een coalitie met gemeente(n) en werkgever(s).

Fiche: verkleinen mismatch en afstand tot de arbeidsmarkt		
Doel	Agenda	Coalitie
Meer mensen uit een langdurige uitkeringssituatie begeleiden naar betaald of onbetaald werk.	<p>Stap 1. Naast lopende projecten verkennen van twee projectideeën: (1) innovatieve vormen van arbeid door samenwerking tussen overheid en werkgevers, (2) brede persoonlijke en sociale ondersteuning van deze specifieke doelgroep.</p> <p>Stap 2. Ontwikkelen van projecten. Waaronder Bedrijfsadvies Inclusieve Arbeidsorganisatie en de nieuwe aanpak van Orionis, werktitel 'Werken naar vermogen'</p> <p>Meerjarig. Succesvolle aanpakken deel laten worden van dienstverlening.</p>	<p>Aan de slag in Zeeland (initiator van eerste stap, verbinder), Zeeuwse gemeenten, WSP's en centrumgemeente Goes, UWV (trekker bedrijfsadvies), Scaldia, VNO-NCW Brabant Zeeland, werkgevers, uitzendbureaus.</p> <p><i>Noot: Eigenaarschap wordt nader bepaald op het moment dat de ideeën concreet worden gemaakt in projecten.</i></p>

Fiche: Leven Lang ontwikkelen

Het tweede fiche is **Leven lang ontwikkelen**. In snel veranderende tijden waarin technologische, economische en sociale ontwikkelingen elkaar opvolgen, is het belangrijk om 'bij te blijven'. Het belang van professionele ontwikkeling gedurende de loopbaan wordt steeds groter. Maar van dat belang zijn mensen zich vaak niet bewust. Met deze fiche willen we de bewustwording van leven lang ontwikkelen vergroten. Er lopen al veel initiatieven, onder meer van onderwijspartijen, VNO-NCW Brabant Zeeland, UWV, de WSP's en Aan de slag in Zeeland. Structureel versterken en verbinden van arbeidsmarkt en onderwijs, en vergroting van het bewustzijn van het belang van Leven Lang Ontwikkelen, is dan ook het doel van deze fiche.

Een eerste stap is het vormen van een Zeeuwse menukaart van bestaande trajecten. De menukaart helpt de vraag naar om-, bij- en nascholing te beantwoorden door goede matches op de arbeidsmarkt mogelijk te maken. Trekkers zijn Aan de slag in Zeeland, VNO-NCW Brabant Zeeland, Scalda, de vakbonden en UWV. Commitment vanuit de Zeeuwse Werkkamer is daarbij randvoorwaardelijk.

Daarnaast richten we ons op het doorontwikkelen van het scholingsaanbod voor Leven Lang Ontwikkelen in combinatie met meer communicatie gericht op bewustwording van het belang van een Leven Lang Ontwikkelen. Er is al veel scholingsaanbod beschikbaar, zowel vanuit de onderwijspartijen als vanuit de markt (waaronder uitzendbureaus en opleidingsinstituten voor specifieke sectoren). De ambitie is om dit verder door te ontwikkelen en dan met name de praktijkroutes door Scalda en het Leerwerkloket van het UWV. Ook willen we in dit fiche ruimte geven om nieuwe initiatieven te verkennen, zoals:

- De samenwerking tussen HZ/UCR/ Scalda binnen bijv. het Joint Research Centre, waar studenten van verschillende opleidingen en niveaus met elkaar samenwerken. Doel: leren samenwerken, elkaar waarderen, samen een professioneel team vormen.
- Meer aandacht voor PRO/VSO – niveau-overstijgend opleiden en samenwerken ook doortrekken naar de onderkant van de arbeidsmarkt.

Fiche: Leven lang ontwikkelen		
Doel	Agenda	Coalitie
Meer mensen zijn bewust van het belang van leven lang ontwikkelen	Stap 1. Opstellen Zeeuwse menukaart die inzicht biedt in aanbod. Stap 2 a. Doorontwikkelen van aanbod LLO, waaronder praktijkroutes Scalda Stap 2b. Doorontwikkelen leerwerkloket Stap 2c. Ontwikkelen en uitvoeren acties om bewustwording van het belang van LLO te vergroten Stap 3. Verkennen LLO-aanbod van HZ/UCR/JRC en verkennen LLO-aanbod PRO/VSO	Kwartiermaker Leven Lang Ontwikkelen (trekker tot 1-1-2022), Aan de slag in Zeeland (mede-trekker, verbinder), Scalda (mede-trekker; trekker praktijkroutes), VNO-NCW Brabant Zeeland (mede-trekker), vakbonden, Zeeuwse gemeenten, UWV (mede-trekker; trekker leerwerkloket), WSP's, uitzendbureaus, Zeeuwse Stichting Maatwerk, Regionale Bureaus Leerlingzaken, Hogeschool Zeeland.

A photograph of an office environment. In the foreground, a man with glasses and a beard is wearing earbuds and looking towards the right. Behind him, another person is partially visible, wearing a grey hoodie. In the center, a woman with dark hair in a braid is looking at a computer monitor. The background shows more computer monitors and office chairs, suggesting a busy workspace. A white text box is overlaid on the bottom half of the image.

bovenregionale arbeidsmarkt

Bovenregionale arbeidsmarkt

Focusthema: bovenregionale arbeidsmarkt

Het doel van dit fiche is om arbeidsmobiliteit over grenzen heen te versterken ten behoeve van een bredere arbeidsmarkt en minder werkloosheid. Dit vraagt van overheden, werkgevers, werknemers en onderwijs om heel gericht te benoemen welke belemmeringen het meest urgent zijn en deze in innovatieve projecten aan de pakken. Het over grenzen heen kijken doen we niet om arbeidskrachten van elders naar Zeeland te trekken, en zo de problematiek te verplaatsen, maar vanuit de gedachte dat grenzen geen belemmeringen moeten zijn voor werk en arbeid.

De arbeidsmarkt stopt immers niet bij de Zeeuwse provinciegrens. Zo is de Zeeuwse arbeidsmarkt verbonden met Vlaanderen, met West-Brabant en Rotterdam. Voor sommige delen in Zeeland is dit evident; zo is Zeeuws-Vlaanderen nauw verbonden met Vlaanderen, Tholen met West-Brabant en Schouwen-Duiveland met Rotterdam. Hoe versterken we elkaar tussen verschillende Nederlandse regio's? Hoe kunnen we het werken over de landsgrens heen vergemakkelijken? Maar ook: hoe kunnen we de grenzen binnen Zeeland verkleinen, en daarmee het werken binnen Zeeland vergemakkelijken? Want ook binnen Zeeland is voor veel banen de beschikbaarheid over goede vervoersmogelijkheden randvoorwaardelijk. Daarnaast zijn arbeidsmigranten en expats inmiddels niet meer weg te denken uit de Zeeuwse economie. Wat vraagt de inzet van expats en arbeidsmigranten, bijvoorbeeld als het gaat om voorlichting, ondersteuning en huisvesting?

focus

Fiche: mobiliteit en vervoer

Het eerste fiche onder dit thema is Mobiliteit en vervoer. Want bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde voor werken in Zeeland. Nog te vaak zijn mogelijkheden voor werk letterlijk niet bereikbaar voor de werknemer. Vraagstukken zoals infrastructuur en openbaar vervoer spelen op andere tafels; daar spannen partijen zich in om tot verbeteringen te komen. Ook zijn er al verschillende projecten gericht op studenten, waaronder het project 'Smart Mobility' provincie Zeeland en Scalda, en de activiteiten van Stichting Scholierenvervoer Zeeland. De kwaliteit van mobiliteit en vervoer is voor de andere fiches – waaronder van-werk-naar-werk, verkleinen mismatch en afstand, en Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit – een cruciale randvoorwaarde.

In deze agenda zetten we in op oplossingen, in het bijzonder voor werkenden en werkzoekenden waarvoor vervoer een belangrijke beperking is voor hun positie op de arbeidsmarkt. Er zijn twee concrete en mogelijk kansrijke ideeën. Als eerste een mobiliteitsfonds. Een deel van de werkzoekenden heeft niet de mogelijkheid een auto aan te schaffen en kan daardoor niet solliciteren op functies verder weg. Een fonds zou voor deze mensen een oplossing kunnen bieden.

Belangrijke partijen voor de realisatie hiervan zijn gemeenten, UWV en WSP's. Daarbij kan ook de link gelegd worden met het onderwijs, waaronder ZSM en Stichting Scholierenvervoer. Een tweede idee is de mogelijkheid voor een pendeldienst, vergelijkbaar met de Max Mobiel in Gent. Dit vraagt samenwerking tussen een lokale groep werkgevers en de betreffende gemeente(n), WSP('s) en het UWV. Daarnaast zorgen we ervoor dat via Aan de slag in Zeeland input wordt geleverd aan de verschillende tafels als het gaat om vervoer en mobiliteit van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Fiche: mobiliteit en vervoer

Doel	Agenda	Coalitie
Praktische vervoersbelemmeringen in het vinden van werk verminderen	Stap 1. Verkennen van ideeën mobiliteitsfonds en pendeldienst, inclusief mogelijkheden voor financiering/inzet voor trekker Stap 2. Coalitie rond specifieke oplossing (fonds, pendeldienst of anders) en uitwerken tot project Parallel. Input leveren aan overleggen over vervoer en mobiliteit wat betreft doelgroep mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.	Zeeuwse gemeenten en WSP's (trekker van projecten), UWV, werkgevers, Stichting Scholierenvervoer en onderwijspartijen, provincie Zeeland, Aan de slag in Zeeland (facilitator, verbinder, input leveren namens doelgroep) <i>Noot: trekkerschap wordt bepaald wanneer projecten concreet worden en financiering beschikbaar is voor het trekkerschap. Aan de slag in Zeeland initieert de verkenning van de ideeën.</i>

Fiche: experimenteerregio Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit

Het tweede fiche onder dit focusthema gaat over werken over de grens Vlaanderen-Nederland, wat tal van praktische obstakels met zich meebrengt. Er zijn al veel initiatieven om werknemers en werkgevers te informeren en te ondersteunen. Zo is er een Expat Center Zeeland en zijn er grensinfopunten, beide gericht op het goed ondersteunen van werken, wonen en studeren over de Vlaams-Nederlandse grens. De praktische obstakels zijn verder in beeld gebracht door de commissie Berx-Donner. Ook is recent een netwerkfacilitator voor de Euregio Scheldemond gestart om de obstakels verder te benoemen en te kijken naar oplossingen. In al deze activiteiten werken Zeeuws-Vlaamse gemeenten, centrumgemeente Goes, WSP en UWV, werkgevers en werknemers, onderwijs en provincie nauw samen.

Een volgende stap hierin is het daadwerkelijk experimenteren in pilotprojecten om grensoverschrijdend werken te vergemakkelijken. Kan Zeeland een experimenteerregio Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit worden? Hoe kunnen we vanuit de praktijkbelemmeringen redenerend meer mogelijk maken met elkaar? We bouwen voort op de huidige inspanningen rond Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit en streven naar een volgende stap in de vorm van pilots waarin daadwerkelijk geëxperimenteerd wordt met minder procedurele en wettelijke beperkingen.

Dit fiche heeft een ambitieus doel, gericht op experimenteerruimte. Op de korte termijn is het werk van de netwerkfacilitator cruciaal, met een focus op het resultaatgericht maken van de samenwerking. Op basis van deze resultaten kunnen de komende jaren vervolgstappen worden gezet. Dit fiche biedt een plek om deze vervolgstappen een plek te geven en een uitnodiging om, daar waar van meerwaarde, de relatie met Aan de slag in Zeeland te leggen.

Fiche Experimenteerregio Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit		
Doel	Agenda	Coalitie
In een pilotproject experimenteren met grensoverschrijdend werken.	Stap 1. In contact met netwerkfacilitator kijken welke acties worden voorgesteld Meerjarig. Ontwikkelen van concrete ideeën en experimenten	Zeeuws-Vlaamse gemeenten, WSP Zeeuws-Vlaanderen, werkgevers (waaronder zorg, Kanaalzone), VNO-NCW Brabant Zeeland, UWV, onderwijs, Euregio Scheldemond, provincie Zeeland, Aan de slag in Zeeland (faciliterend)

Waarde(n) van samenwerking

Goede samenwerking is een randvoorwaarde voor het welslagen van de meerjarenagenda. Maar dat vraagt wel om meer dan alleen mooie woorden. De agenda dient als basis om concreet aan de slag te gaan.

Vertrekpunt daarbij is:

- **Concreet:** De concrete opgaven op de Zeeuwse arbeidsmarkt staan centraal
- **Maak verschil:** Er gebeurt al veel, we zetten in op de interventies (projecten, afspraken, voorstellen) die aanvullend hierop het verschil kunnen maken
- **Eigenaarschap en commitment:** Rond een concrete opgave vormen we een coalitie met enthousiaste partijen die een bijdrage aan de oplossing willen en kunnen leveren. Zijn de namen en rugnummers bekend? En wie voelt zich echt verantwoordelijk als eigenaar van het agendapunt?

- **Over grenzen heen:** We verbinden en werken samen als dit tot meerwaarde leidt. Daarbij proberen we versnippering en dubbelingen weg te nemen
- **Resultaat:** Op basis van de agenda maken we jaarplannen, met concrete acties, financiering en inzet, en bespreken met elkaar de bereikte resultaten

Een belangrijke voorwaarde voor het bereiken van de doelen van de agenda is commitment van partijen, en de beschikbaarheid van menskracht en financiering. Bij elk fiche en elk project, hoort een trekker en een coalitie. Wanneer partijen zich verbinden aan een fiche of een project, kijken zij naar het draagvlak voor het project en maken zij afspraken over inzet en financiering. Dit zijn randvoorwaarden om de doelen van de agenda te bereiken.

Deze waarde(n) van samenwerking hebben we gevat in een procesfiche. Zo dragen we in samenwerking, ieder vanuit de eigen rollen en taken, bij aan een brede welvaart in een werkende Zeeuwse samenleving.

Proces uitvoering meerjarenagenda		
Doel	Agenda	Coalitie
Een meerjarenagenda die meerwaarde heeft, tot realisatie leidt en actueel is.	Stap 1. Stimuleren en monitoren van eerste stap van elk fiche Stap 2. Opstellen jaarschijf Aan de slag in Zeeland Stap 3. Faciliteren van leren en besluitvorming op de juiste tafels, met de juiste partijen Meerjarig. Van elkaar leren, bewaken van doelen, stimuleren van voortgang en agenda aanscherpen op basis van actuele ontwikkelingen	Aan de slag in Zeeland (faciliterend, coördinerend), Overleg Zeeuwse Overheden Arbeidsmarkt, Zeeuwse Werkkamer, Kennispartijen (monitoring)

Bijlage 1. Verantwoording

De meerjarenagenda Aan de slag in Zeeland 2021-2025 is opgesteld op basis van gesprekken en sessies met de betrokken partijen bij de Zeeuwse arbeidsmarkt. Onderstaand is een overzicht gegeven van alle activiteiten.

Datum	Activiteit
18 januari 2021	Gesprek wethouder gemeente Veere
20 januari 2021	Gesprek wethouder gemeente Schouwen-Duiveland
20 januari 2021	Gesprek wethouder gemeente Middelburg
28 januari 2021	Gesprek wethouders gemeente Tholen
3 februari 2021	Gesprek wethouder gemeente Hulst
4 februari 2021	Gesprek wethouder gemeente Terneuzen
4 februari 2021	Gesprek wethouders gemeente Noord-Beveland
4 februari 2021	Gesprek wethouders gemeente Borsele
5 februari 2021	Gesprek wethouders gemeente Reimerswaal
10 februari 2021	Gesprek wethouders gemeente Goes
11 februari 2021	Ambtelijke werksessie
22 februari 2021	Rondetafelgesprek Scalda, Hogeschool Zeeland, University College Roosevelt, Zeeuwse Stichting Maatwerk, De Zb, Regionaal Bureau voor Leerlingzaken
24 februari 2021	Rondetafelgesprek VNO-NCW Brabant Zeeland, FNV, CNV, Economic Board Zeeland, Impuls Zeeland, uitzendbranche
25 februari 2021	Gesprek wethouder gemeente Sluis
3 maart 2021	Gesprek wethouder gemeente Kapelle
3 maart 2021	Gesprek wethouder gemeente Vlissingen
5 maart 2021	Rondetafelgesprek UWV, werkgeversservicepunten, Sociale Werkvoorziening-bedrijven, provincie Zeeland
8 maart 2021	Rondetafelgesprek ViaZorg, Portiz, Huis van de Techniek, Toeristisch Ondernemend Zeeland, Zeeland Connect, ZLTO
11 mei 2021	Bestuurlijke werksessie in het Overleg Zeeuwse Overheden
29 april - 20 mei 2021	Schriftelijke reactieronde en spreekuur
Oktober 2020 – juni 2021	Bijeenkomsten met de klankbordgroep. Leden van de klankbordgroep: Aan de slag in Zeeland, Centrumgemeente Goes, FNV, Orionis Walcheren, Provincie Zeeland, Scalda, UWV, VNO-NCW Brabant Zeeland
6 juli 2021	Bestuurlijke instemming in het Overleg Zeeuwse Overheden (13 Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen en Provincie Zeeland)

Zeeuwse Stichting Maatwerk

VERBINDT | VERSTERKT | VERTEGENWOORDIGT

